

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT privind vizita preventivă efectuată în Casa-internat pentru copii cu deficiențe mintale (băieți) or. Orhei din 20 martie 2018

Raportul a fost elaborat de către
Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

- *Oxana Gumennaia,*
- *Mihail Gorincioi*
- *Ceslav Panico,*
- *Svetlana Doltu.*

Consiliul pentru Prevenirea Torturii (CpPT) a fost instituit la data de **24 octombrie 2016** în corespundere cu prevederile Legii nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul CpPT este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform p. 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*, Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite preventive și de monitorizare neanunțate în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

I. PRELIMINARII/ INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

La data de 20 martie 2018, între orele 10:30– 13.30, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (*în continuare CpPT*) au efectuat o vizită preventivă în Casa-internat pentru copii cu deficiențe mintale (băieți) or. Orhei.

Vizita a fost realizată în următoarea componență:

1. Oxana Gumennaia – membra Consiliului,
2. Ceslav Panico – membrul Consiliului,
3. Svetlana Doltu – membra Consiliului,
4. Mihail Gorincioi – membrul Consiliului.

Scopul vizitei: Monitorizarea situației în Casa-internat pentru copii cu deficiențe mintale (băieți) or. Orhei privind respectarea drepturilor a copiilor cu deficiențe mintale, beneficiarilor instituției, împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente inumane sau degradante.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Potrivit informației plasate pe pagina oficială a Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale¹ (*în continuare – MSMPS*), Casa-internat pentru copii cu deficiențe mintale (băieți) or. Orhei reprezintă o instituție publică de asistență socială care prestează servicii în regim de plasament copiilor cu dizabilități mintale în scopul recuperării, reabilitării, (re)integrării sociale și familiale ale acestora. Beneficiarii casei pentru copii cu deficiențe mintale sunt copii cu dizabilități mintale cu vârsta de 4 până la 18 ani. Capacitatea instituției este de 350 copii. Activitatea instituției este reglementată de Regulamentul-cadru de funcționare a Casei-internat pentru copii cu deficiențe mintale, aprobat prin ordinul nr. 45 din 13.06.2008 al Ministrului muncii, protecției sociale și familiei.

Scopul Casei-internat este asigurarea creșterii și dezvoltării copilului prin acordarea asistenței psihopedagogice și socio-medicale pentru a facilita procesul de reintegrare în mediul familial și în scopul incluziunii comunitare și sociale a acestui copil. Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea Casei-internat pentru copii cu deficiențe mintale din subordinea MMPSF prevede *că plasamentul beneficiarului în Casa-internat se efectuează în baza îndreptării eliberate de MMPSF (actualul MSMPS), fiind stabilită durata de plasare pentru 12 luni. Totodată, după expirarea acestui termen decizia de prelungire a aflării în internat a beneficiarului se ia de către administrația internatului, mai frecvent după comunicare de către APL de la domiciliul persoanei privind lipsa condițiilor sociale de integrare în familie/comunitate. CpPT recomandă, cu scopul evitării abuzurilor posibile din partea internatului și APL, că prelungirea termenului de aflare în internat să fie trecută prin decizia MMPSF. Totodată, CpPT constată că prevederile Ghidului practic privind evaluarea, dezinstituționalizarea și*

¹<http://msmps.gov.md/ro/advanced-page-type/institutii-subordonate-din-domeniul-social>

incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități mintale, aprobat prin ordinul MMPSF nr. 130 din 06.08.2013², se realizează cu deficiențe.

Casa-internat pentru copii cu deficiențe mintale (băieți) or. Orheiare o suprafață totală de 4,2216 ha și dispune de:

- 4 blocuri cu 2 etaje locative,
- bucătărie,
- depozit,
- cazangerie,
- spălătorie,
- teren de joacă,
- punct de trecere,
- garaj și stație de pompare,
- fântână arteziană autonomă.

Accesul în instituție a fost asigurat fără impedimente. CpPT a purtat discuții cu asistenți sociali, educatori și psihopedagogi, lucrătorii medicali, directorarea adjuncta instituției. Discuțiile au fost axate pe scopul și obiectivele vizitei efectuate de către membrii CpPT, la fel s-au solicitat informații generale despre instituție și problemele majore cu care se confruntă.

Conform informației prezentate de către asistenta socială, în instituție sunt plasate 203 beneficiari, din ei: 42 au vârsta între 4 și 18 ani (20,7%), dar 161 au mai mare de 18 ani. Cel mai mic beneficiar are 7 ani și cel mai mare a atins vârsta de 41 de ani. **79,3% din beneficiari ale Casei-internat pentru copii cu deficiențe mintale (băieți) or. Orhei deja au atins majoratul și nu sunt transferați în Internatele Psihoneurologice pentru maturi, din cauza suprapopulării acestora, dar și promovarea dezinstituționalizării persoanelor cu dizabilități. Regulamentul-cadru prevede că beneficiarii care au atins vârsta de 18 ani și nu pot fi reintegrați în comunitate/familie sau plasați în servicii alternative pentru adulți rămâne în plasament în Casa-internat până la reintegrarea acestora în familie/comunitate sau identificarea unor servicii alternative. În casele comunitare sunt plasați 10 beneficiari. În Casa-internat sunt formate 18 grupe. Repartizarea în grupe se efectuează în dependența de vârsta și diagnoza beneficiarilor. La momentul vizitei 72 de beneficiari sunt imobilizați, dintre care 28 minori și 44 maturi.**

Problemele/impedimentele cu care se întâlnesc lucrătorii Casei-internat pentru copii cu deficiențe mintale (băieți) or. Orhei, expuse de către personalul instituției:

- În schema de încadrare nu este prevăzută posibilitatea de a angaja psihologi. Este posibilă angajarea psihologului din contul funcțiilor vacante, însă salarizarea nu este atractivă pentru specialiști;

²http://msmps.gov.md/sites/default/files/document/attachments/ordin_nr_130_din_6.08.2013.pdf

- Diferența nejustificată între salarizarea asistentului social, psihologului în comparație cu psihopedagogii. Au aceeași studii, dar salariile de funcție diferă aproape cu 1000 lei;
- Insuficiența dădacelor și personalului auxiliar, fapt ce generează probleme mai ales la momentul oferirii hranei persoanelor care nu se pot alimenta desinestătător;
- Insuficiență sau fluctuația de personal, cauzată de lipsa de motivare salarială și povara exagerată, la care este expus personalul;
- Persistă problema restabilirii capacității de exercițiu la beneficiari lipsiți de aceasta la inițiativa administrației Casei-internat pentru copii cu deficiențe mintale (băieți) or. Orhei;

III. SITUAȚIA PRIVIND TRATAMENTUL FAȚĂ DE BENEFICIARI

Din declarațiile administrației Casei-internat pentru copii cu deficiențe mintale (băieți) or. Orhei au fost invocate cazuri de agresiune între beneficiari și cazuri de agresivitate față de personal din partea beneficiarilor. Membrii CpPT sunt îngrijorați de faptul, că aceste cazuri sunt înregistrate pe foi A4, într-o mapă simplă nestandardizată. Mai mult decât atât, nici un caz nu a fost raportat la poliția pentru documentarea inițială și constatarea tuturor circumstanțelor.

Membrii CpPT constată că administrația Casei-internat nu cunoaște despre existența ordinului Nr. 77 din 2013 al Procuraturii Generale pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, în care una din instituțiile semnatare, responsabile de aplicarea acestui ordin, este și MSMPS.

- *CpPT reamintește reprezentanților Casei-internat pentru copii cu deficiențe mintale (băieți) or. Orhei despre faptul că acțiunile de tortura, tratamentul inuman sau degradant sunt pedepsite conform art. 166¹ din Codul penal R.M.*
- *CpPT, de asemenea, aduce la cunoștința reprezentanților Casei-internat pentru copii cu deficiențe mintale (băieți) or. Orhei că, Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale prevede obligativitatea polițiștilor, lucrătorilor medicali din cadrul IDP să întreprindă toate măsurile necesare indicate în Ordin, și în special să informeze imediat procuratura teritorială sau specializată privind maltratarile sau alte informații (plângeri, declarații) despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant admise în instituție sau în legătură cu serviciu. Neîndeplinirea prevederilor Ordinului atrage după sine răspunderea disciplinară, conform legislației.*

O altă problemă observată de către membrii CpPT constă în deficiențe în restabilirea capacității de exercițiu la beneficiari lipsiți de aceasta la inițiativa administrației Casei-internat pentru copii cu deficiențe mintale (băieți) or. Orhei. La momentul vizitei 10 beneficiari au fost lipsiți de capacitatea de exercițiu, 3 din care la inițiativa administrației Casei-internat.

În cadrul vizitei, atât administrația instituției, cât și personalul angajat a menționat faptul că educatorii posedă cunoștințe psihopedagogice, dar au nevoie și de specialiști psihologi. Psihologul trebuie să elaboreze portretul psihologic fiecărui beneficiar și să stabilească programe individuale pentru fiecare beneficiar aparte conform necesităților psihosociale. Ulterior, în baza acestor programe, să fie elaborate

și stabilite activitățile în care beneficiarul va fi implicat. Totodată, asistența psihologică trebuie să axeze pe înlăturarea barierelor psihologice pe care le au beneficiarii în procesul de interacțiune cu oamenii din jurul lor.

În timpul vizitei CpPT a constatat că personalul Casei-internat nu asigură un tratament de reabilitare psiho-socială corespunzător beneficiarilor. CpPT observă, că în cadrul Casei-internat nu există nici-un psiholog, sunt angajați 3 asistenți sociali și doar un logoped, care trebuie să ofere asistență la 203 de beneficiari. Asigurările despre însuși faptul oferirii de asistență și volumul acestora trezesc bănuiele rezonabile. Nomenclatorul serviciilor sociale, aprobat prin ordinul MMFPS (actualmente MSMPS) nr. 353 din 15 decembrie 2011³, în structura orientativă de personal de specialitate nu prevede personal corespunzător asigurării obiectivelor specifice ale instituției.

CpPT salută faptul că îngrijirea beneficiarilor este asigurată la nivel corespunzător. Așadar, nu numai îngrijirea beneficiarilor este funcția de bază a instituției, ci și reabilitarea acestora, fapt care implică necesitatea de a suplini numărul de specialiști competenți să asigure activități de reabilitare psiho-socială a beneficiarilor cu oferirea unei remunerări adecvate.

IV. GARANȚIILE ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI ALTOR RELE TRATAMENTE

Din discuțiile cu administrația Casei-internat, membrii CpPT constată că **nu există o modalitate clară de depunerea plângerilor** către administrație sau în afara ei. Pe teritoriul instituției nu a fost observată nici-o cutie poștală. Din discuții cu personalul Casei-internat reiese că majoritatea beneficiarilor sunt analfabeți și nu știu ascrie. Pentru membrii CpPT **nu este clar cum beneficiarii sunt informați despre faptul că se pot plânge în caz de apariție a unei situații periculoase** (ex. agresiunea din partea personalului sau a altor beneficiari), cum ei pot să depună plângeri în mod obiectiv și independent, fără a suporta careva consecințe. Aceste fapte trezesc îngrijorarea CpPT-ului, pe motiv că existența unor proceduri eficiente de depunere a plângerilor constituie o garanție fundamentală împotriva relelor tratamente. Membrii Consiliului nu pun la îndoială integritatea și responsabilitatea personalului Casei-internat, așadar, garanțiile împotriva torturii și altor rele tratamente trebuie să fie asigurate în mod obligatoriu, inclusiv într-o modalitate înțeleasă și acceptabilă pentru beneficiarii.

Conform declarațiilor personalului instituției, beneficiarii pot suna acasă/rudele/prietenilor, doar de pe telefoanele mobile personale sau de pe telefonul fix al instituției. Totodată, Registrul de evidență a sunetelor efectuate nu este disponibil, iar discuțiile sunt neconfidențiale, fiind realizate în prezența personalului instituției (cu excepția celor realizate de pe telefonul personal).

Cu referire la examinarea medicală obligatorie la plasarea în instituție, precum și la fiecare intrare/ieșire din internat, nu a fost identificat un Registrul de examinări medicale și fișe de examinare medicală obligatorie în vederea documentării leziunilor corporale și/sau pretinselor acte de tortură. Din spusele personalului medical, nu se asigură această examinare/garanție fiind realizate de către personal în cartela medicală doar inscripții privind plecarea/revenirea din concediu. Aceste constatări impun necesitatea instruirilor suplimentare a personalului medical privitor la prevederile Regulamentului cu privire la

³http://msmps.gov.md/sites/default/files/document/attachments/nomenclatorul_serviciilor_sociale.pdf

procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant⁴.

V. **CONDIȚIILE DE CAZARE**

a. *Condiții materiale*

Condițiile de cazare sunt bune, persista o curățenie adecvată, beneficiarii sunt îngrijiți și îmbrăcați corespunzător timpului, în îmbrăcămintea decentă. Toate paturile erau așternute cu albituri curate și noi. Iluminarea este suficientă, ferestrele sunt mari și permit pătrunderea razelor solare în încăperea. Toate încăperile sunt bine aerisite.

Fiecare beneficiar are o parte de dulap, toate hainele sunt aranjate și curate. Membrii CpPT constată că dulapurile nu sunt marcate cu fotografia, nume și prenume a beneficiarului pe ușa acestuia, similar practicii existente în internatul psihoneurologic pentru fete din Hîncești. Pentru membrii CpPT nu este clar cum beneficiarii înțeleg că anume aceasta parte a dulapului este a lui și hainele care sunt plasate aici aparțin beneficiarului. Fiecare grupă are propriul său veceuși baie, care poate fi utilizat de toți beneficiarii, cu excepția beneficiarilor imobilizați la pat. Fiecare beneficiar are ștergar, periuța de dinți aparte. Așadar, lucrurile personale nu sunt marcate cu fotografia beneficiarului, numai cu nume și prenume acestuia pentru comoditatea dădacelor (din spusele administrației). Pentru membrii CpPT nu este clar cum beneficiarii pot înțelege că anume aceasta pereuța de dinți sau ștergar aparțin beneficiarului. Baia este efectuată cel puțin o dată în săptămână, sau la necesitate. Pampersurile pentru cei imobilizați la pat sunt procurate periodic, dar uneori sunt primite și din donații. *Membrii CpPT recomandă administrației Casei-internat pentru copii cu deficiențe mintale (băieți) or. Orhei se preia practica pozitivă interpretată de către personalul Casei-internat pentru copii cu deficiențe mintale (fete) or. Hîncești pentru acomodarea rezonabilă, pe înțelesul beneficiarilor, al măsurilor de igiena personală și autoîngrijire în vederea dezvoltării abilităților personale.*

În ceea ce privește accesibilitatea la infrastructura pentru persoane cu dizabilități locomotorii, administrația instituției a organizat ca beneficiarii aflați în scaune cu roțile să dispună de tot necesarul la etajul întâi. CpPT notează, că există grupe unde nu se respectă standardul de 4m², suprapopularea fiind o problemă comună pentru locurile de plasament. *Totodată, Standardul 11 – Dormitoare, ale Standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale prestate în centrele de plasament pentru copii cu dizabilități, nu prevăd un normativ clar de spațiu pentru fiecare persoană plasată, fiind folosit termen general „fiecare copil deține un spațiu propriu într-un dormitor conform prevederilor legii, iar numărul copiilor într-un dormitor nu depășește cifra 4 - pînă la împlinirea vârstei de 7 ani și 2 - după vârsta de 7 ani”*

b. *Alimentarea beneficiarelor*

Alimentarea beneficiarilor se efectuează de 4 ori pe zi. Mîncarea este pregătită în cantina Casei-internat și este distribuită beneficiarilor după un program zilnic. Mîncarea este de calitate bună și răspunde necesităților speciale beneficiarilor, în dependența de starea lor de sănătate. De exemplu, pentru

⁴<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=353245>

beneficiarii care au probleme de glutiție, bucatele sunt pregătite separat. Apa e disponibilă pentru toți beneficiarii, la orice oră. Din cauza insuficienței personalului de îngrijire, există problema de alimentare a beneficiarilor, fiind nevoiți o parte să aștepte rîndul și/sau să fie alimentați cu hrană rece din acest considerent. Membrii CpPT consideră că această situație este limitrofă cu rele tratamente, deoarece persoanele cu dizabilități suferă și nu înțeleg de ce beneficiarul de alături deja mănâncă, iar el încă nu. În plus, nu pot fi excluse practici preferențiale de alimentare prioritară a anumitor beneficiar și alimentarea la urmă ai altora. *În acens sens, CpPT recomandă ducerea unui Registru de alimentare a beneficiarilor cu indicarea timpului și duratei de alimentare, fapt ce va permite documentarea necesităților reale în personal de îngrijire pentru suportul alimentării.*

c. Activități zilnice

În timpul vizitei Casei-internat pentru copii cu deficiențe mintale (băieți) or. Orhei și din discuții cu administrația, membrii CpPT au observat că pentru desfășurarea procesului de dezinstituționalizare în fiecare grupă sunt selectați beneficiari care dispun de potențialul necesar pentru a putea fi plasați în familie biologică, casă comunitară sau locuință protejată. Deja în dependență de rezultatele reevaluării se iau decizii în privința beneficiarilor.

Conform abilităților individuale, beneficiarii sunt încadrate în diferite activități psihopedagogice (activități de ludoterapie cu beneficiarii din toate grupele, ergoterapie, activități educaționale). Tot odată, în conformitate cu *Standardele minime de calitate privind îngrijirea, educarea și socializarea copiilor din instituțiile de tip rezidențial*, aprobate prin HG nr. 823 din 04.07.2008⁵, pentru fiecare copil se întocmește un program individualizat de servicii în baza evaluării inițiale / reevaluării serviciilor asigurate copilului, precum și a personalului implicat în realizarea acestuia. Astfel, Programul individualizat de servicii include următoarele componente de intervenție (1) planul individualizat de îngrijire (ajutor în menaj, hrana, igiena personală, supravegherea și menținerea sănătății etc.), (2) planul individualizat de socializare și (re)integrare familială, (3) planul individualizat de sistare a serviciilor, (4) planul individualizat de reabilitare, după caz. CpPT își exprimă îngrijorarea privitor la executarea practică a prevederilor legale din considerentul asigurării instituției pe măsura necesităților cu personal calificat și de îngrijire, fapt ce nu contribuie la realizarea adecvată a planurilor individualizate. Indicatori instituționali standardizați de măsurare a calității serviciilor prestate nu sunt disponibili.

Periodic sunt organizate diferite activități socio-culturale și adunări ale părinților.

La fel, există un parteneriat cu instituțiile de învățămînd din or. Orhei fiind practicate vizite ale voluntarilor pentru activități educative ale beneficiarilor, fapt ce contribuie la socializarea și reintegrarea lor cu lumea exterioară.

Beneficiarii au acces la aer liber. Cele care pot plimba de sinestătător sunt însoțiți de educatoare. Beneficiarii imobilizați sunt aduse afară în cărucioare de către dădace.

⁵<http://lex.justice.md/md/328489/>

VI. ASISTENȚA MEDICALĂ

Pentru asigurarea activității medicale, în instituție sunt prevețute următoarele funcții, conform statelor de personal: medic șef secție – 1, asistent medical șef – 1, medic terapeut – 1, medic psihiatru – 1; medic neurolog – 1; asistent medical – 17; asistentă medicală de proceduri – 1, dietician – 1; felcer – 1; asistentă medicală masor – 3, farmacist – 1; dezinfectiionist – 1, sora economă – 2; dădacă – 106⁶. În instituție nu este cabinet stomatologic, aceste servicii fiind oferite în instituțiile medicale din or. Orhei. La necesitate, rezidenții sunt consultați în cadrul spitalului raional Orhei, inclusiv oferit tratament staționar. Actualmente, deficiențe de conlucrare nu au fost raportate, anterior fiind prezente cazuri de targiversare a acordării asistenței medicale necesare rezidenților internatului.

Medicul psihiatru este angajat doar pe 0,25 salariu, vizitînd instituția în zilele de sîmbătă.

În instituție s-a constatat soluționarea practicii de sistare a polițelor de asigurare medicală pentru beneficiarii care au atins vârsta de 18 ani, urmare a actelor de reacționare înaintate de Ombudsmanul Copilului către Compania Națională de Asigurări în Medicină (2017). Potrivit Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală⁷, Guvernul oferă statutul de asigurat și pentru persoanele cu dizabilități severe, accentuate sau medii cu domiciliul în Republica Moldova și aflate la evidența instituțiilor abilitate ale Republicii Moldova. Totodată, CPT-ul examinează atent condițiile de viață și tratamentul persoanelor cu deficiențe mintale, iar orice neconcordanțe în aceste domenii pot duce rapid la situații care se aseamănă cu cele ale „tratamentele inumane sau degradante”. CpPT reiterează, că statul deține obligația pozitivă de a asigura persoanele aflate în custodia sa cu asistență medicală adevactă și promptă.

Pentru asigurarea medicală în blocurile rezidențiale sunt desfășurate 2 cabinete medicale, cu capacitatea de deservire a circa 100 persoane fiecare. În cadrul cabinetului sunt disponibile următoarele registre: Registre de evidență a medicamentelor (anticonvulsivante, unguentelor, soluțiilor, alcoolului), Registru de evidență a analizelor, Registru de evidență a curățeniei generale, Registru de evidență a mișcării copiilor, Registru de evidență a instrumentelor medicale, Registru de evidență și control al lucrului lămpii bactericide, Registru pentru acordarea primului ajutor, Registru imobilizărilor fizice și Registru de evidență a traumelor nu este disponibil. Din spusele personalului, preponderent se utilizează medicația în calitate de remediu de imobilizare. Registru pentru acordarea primului ajutor model nestandardizat, conține inscripții zilnice privitor la incidente și solicitări de ajutor medical, inclusiv CpPT a identificat și inscripții privind cazuri de înscrieri care pot fi interpretate ca rele tratamente. Datele sunt nesistematizate, descrierea leziunilor nu este conformă.

La fel, în instituție se constată practica de administrare de către asistenta medicală în caz de acordare a primului ajutor pacienților a preparatelor psihotrope fără prescripția medicului, fapt ce contravene contrar prevederilor Legii nr. 382 din 06.05.1999 cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor⁸. Cabinetul medical și sala de proceduri sunt conectate la apă și asigurate cu mobilier, dar

⁶http://ombudsman.md/sites/default/files/document/attachments/raport_diz_2017_red_0.pdf;

⁷<http://lex.justice.md/md/311622/>

⁸http://old.ms.md/_files/872-382.pdf

dulapurile nu se închid cu cheie în vederea asigurării confidențialității datelor medicale. La fel, în sala de proceduri sunt depozitate cutii cu lămpi și alte obiecte străine, fapt care pune la îndoială siguranța manoperelor medicale și întreținerea sanitară a încăperilor în corespundere cu Regulamentului sanitar privind condițiile de igienă pentru instituțiile medico-sanitare⁹,

Cabinetul este asigurat cu frigider pentru păstrarea unor anumite tipuri de medicamente, dar este amplasat în imediata apropiere de ușa cabinetului. În frigider au fost identificate preparate psihotrope injectabile, păstrate în afara safeului, contrar prevederilor Ordinului MS RM nr. 71 din 03.03.99 *cu privire la păstrarea, evidența și eliberarea produselor și substanțelor stupefiante, toxice și psihotrope*.

Registru de evidență a preparatelor psihotrope este completat, dar se constată practica de corectare/ascundere cu corectorul a unor inscripții. Acest fapt necesită a fi exclus în vederea asigurării completării adecvate a Registrului

Seringele utilizate se colectează în recipiente nesigure și nu de unică folosință¹⁰, fiind preventiv dezamblate - acest fapt expune asistentele medicale unui risc suplimentar de lezare accidentală și, eventual, molipsire cu maladii hemotransmisibile.

CONSTATĂRI

1. Prevederile Ghidului practic privind evaluarea, dezinstituționalizarea și incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități mintale, aprobat prin ordinul MMPSF nr. 130 din 06.08.2013¹¹, se realizează cu deficiențe.
2. Există o bună conlucrare cu organizațiile neguvernamentale naționale și internaționale în vederea atragerii resurselor financiare și umane pentru ameliorarea condițiilor de cazare. Infrastructura și etajul 1 a Casei-internat este acomodată pentru persoane cu dizabilități locomotorii.
3. Circa 30% din beneficiarii instituției au nevoie de îngrijiri permanente. La moment, nu sunt resurse umane suficiente.
4. Circa 80% din beneficiarii instituției sunt persoane mature, mai mari de 18 ani.
5. S-a soluționat problema asigurării tuturor rezidenților cu polițe de asigurare medicală.
6. Pentru asigurarea nivelului bun de îngrijire a beneficiarilor instituția mai are nevoie de dădace.

⁹<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=335428>

¹⁰<http://lex.justice.md/md/368030/>

Art. 55 (3) Împachetarea deșeurilor rezultate din activitatea medicală, inclusiv a celor periculoase, se efectuează doar în ambalaj confecționat din materiale care permit eliminarea acestuia cu riscuri minime pentru mediu și sănătatea populației. Ambalajul în care se face colectarea și care vine în contact direct cu deșeurile periculoase rezultate din activitatea medicală este de unică folosință și se elimină o dată cu conținutul.

¹¹http://msmps.gov.md/sites/default/files/document/attachments/ordin_nr_130_din_6.08.2013.pdf

7. Existența conform statelor a unui număr preponderent mai mare a specialiștilor medicali decât a specialiștilor din domeniul protecției sociale (asistent social, psiholog, psihoterapeut, psihopedagog, educator, logoped).
8. Insuficiența de personal, inclusiv specializat - asistenți sociali și psihologi, pentru asigurarea unui tratament eficient de reabilitare psiho-socială a beneficiarilor.
9. Persistă problema restabilirii capacității de exercițiu la beneficiari lipsiți de aceasta la inițiativa administrației Casei-internat pentru copii cu deficiențe mintale (băieți) or. Orhei.
10. Cazurile de agresiune între beneficiari nu sunt documentate corespunzător.
11. Administrația Casei-internat nu cunosc despre existența ordinului Nr. 77 din 2013 al Procuraturii Generale pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, în care una din instituțiile semnate, responsabile de aplicarea acestui ordin este și MSMPS.
12. Inexistența unor mecanisme de depunere a plângerilor în instituție și/sau în afara ei. Lipsa cutiei poștale pe teritoriul Casei-internat. Lipsește Registrul de evidență a convorbirilor telefonice.
13. Nu toate încăperile de cazare beneficiarilor respectă standardul recomandat de 4m², iar actele normative în vigoare nu au prevederi expres în acest sens.
14. Există probleme în asigurarea promptă a serviciilor de îngrijire a beneficiarilor în procesul alimentării din cauza insuficienței personalului inferiori (infirmiere, dădace).
15. Beneficiarii Casei-internat posedă polițe de asigurare medicală, dar Casa-internat nu are acces la fondurile de asigurare medicală obligatorie deoarece nu are contract de prestări servicii cu Compania Națională pentru Asigurări Medicale.
16. Calitatea serviciilor medicale acordate beneficiarilor nu este verificată de către Ministerul Sănătății Muncii și Protecției Sociale.
17. Personalul medical nu posedă abilitățile necesare de documentare a leziunilor corporale la beneficiari, nefiind respectate prevederile Protocolului de la Istanbul și actelor normative naționale în vigoare.
18. Examinarea medicală obligatorie la fiecare intrare și ieșire din Casa-internat nu se efectuează, lipsind un Registru în acest sens.
19. Există deficiențe în păstrarea și evidența medicamentelor psihotrope.
20. Documentația medicală nu este păstrată în dulapuri închise în vederea limitării accesului personalului nemedical.

21. Managementul deșeurilor rezultate din activitatea medicală este necorespunzător, iar în sala de proceduri nu sunt respectate rigorile sanitaro-igienice necesare.

RECOMANDĂRI

1. Cu scopul evitării abuzurilor posibile din partea internatului și APL, este necesar ca prelungirea termenului de aflare a beneficiarului în internat să fie trecută prin decizia MMPSF.
2. De comun acord cu MSMPS de revizuit politica de cadre și stabilirea statelor necesare în corespundere cu prevederile Regulamentului – cadru în vederea asigurării unui număr suficient de personal de specialitate (asistenți sociali, psihologi), pentru asigurarea unui tratament eficient de reabilitare psiho-socială a beneficiarelor.
3. Revizuirea Standardele minime de calitate privind îngrijirea, educarea și socializarea copiilor din instituțiile de tip rezidențial, aprobate prin HG nr. 823 din 04.07.2008 în vederea includerii exprese a spațiului pentru cazarea unui beneficiar, dar și de prestare a serviciului de alimentare.
4. Elaborarea procedurii de interacțiune și soluționare a cazurilor de deținere mai mult decât perioada indicată în decizia MSMPS de plasare în instituție în vederea integrării mai active în comunitate.
5. Preluarea practicii pozitive interpretate de către personalul Casei-internat pentru copii cu deficiențe mintale (fete) or. Hîncești pentru acomodarea rezonabilă, pe înțelesul beneficiarilor, al măsurilor de igiena personală și autoîngrijire.
6. Elaborarea unui mecanism clar și accesibil de depunere a plângerilor de către beneficiare. Instalarea cutiei poștale pe teritoriul Casei-internat. Beneficiarii trebuie să fie informați, pe înțelesul lor, care sunt organele competente de recepționarea plângerilor.
7. Asigurarea examinării medicale a beneficiarilor la fiecare intrare și ieșire din instituție, inclusiv instituirea Registrului medical în acest context.
8. Elaborarea, aprobarea și implementarea Registrelor standarde de documentare a leziunilor corporale conform prevederilor Protocolului de la Istanbul și Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.
9. Asigurarea instruirii personalului medical în documentarea adecvată a cazurilor de constatare a leziunilor corporale și asigurarea respectării prevederilor Ordinului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova nr. 969 din 20 martie 2014 (ordinului nr. 77 din 2013 al Procuraturii Generale, ordinului MAI nr.408 din 2013).
10. Întreprinderea măsurilor de accesare a fondurilor CNAM în scopul asigurării beneficiarilor cu servicii medicale de calitate, dar și majorarea salariului personalului medical din instituție.

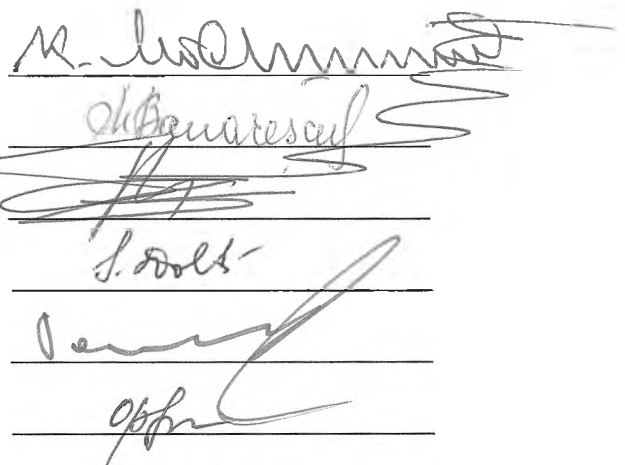
11. Elaborarea și implementarea planurilor de control a infecției și management a deșeurilor rezultate din activitatea medicală.
12. Asigurarea păstrării medicamentelor și completării Registrului de evidență a preparatelor psihotrope în corespundere cu Ordinul MS RM nr. 71 din 03.03.99 cu privire la păstrarea, evidența și eliberarea produselor și substanțelor stupefiante, toxice și psihotrope.
13. Instituirea Registrelor de imobilizare, precum și a procedurilor operaționale în vederea excluderii rețelilor tratamente.

Data aprobării:

22 mai 2018

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost elaborat și aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (CpPT)

- Mihail Cotorobai, președintele Consiliului
- Maia Bănărescu, membră Consiliului
- Mihail Gorincioi, membru Consiliului
- Svetlana Doltu, membră Consiliului
- Ceslav Panico, membru Consiliului
- Oxana Gumennaia, membră Consiliului

The image shows six handwritten signatures, each written over a horizontal line. The signatures are: 1. Mihail Cotorobai (top), 2. Maia Bănărescu, 3. Mihail Gorincioi, 4. Svetlana Doltu, 5. Ceslav Panico, and 6. Oxana Gumennaia (bottom).